

HET WARE LEVEN

Een Paaschverhaal

door: **Betsy.**

DRUCK - VAN G. & CALLENBACH AMSTERDAM.

HET WARE LEVEN.

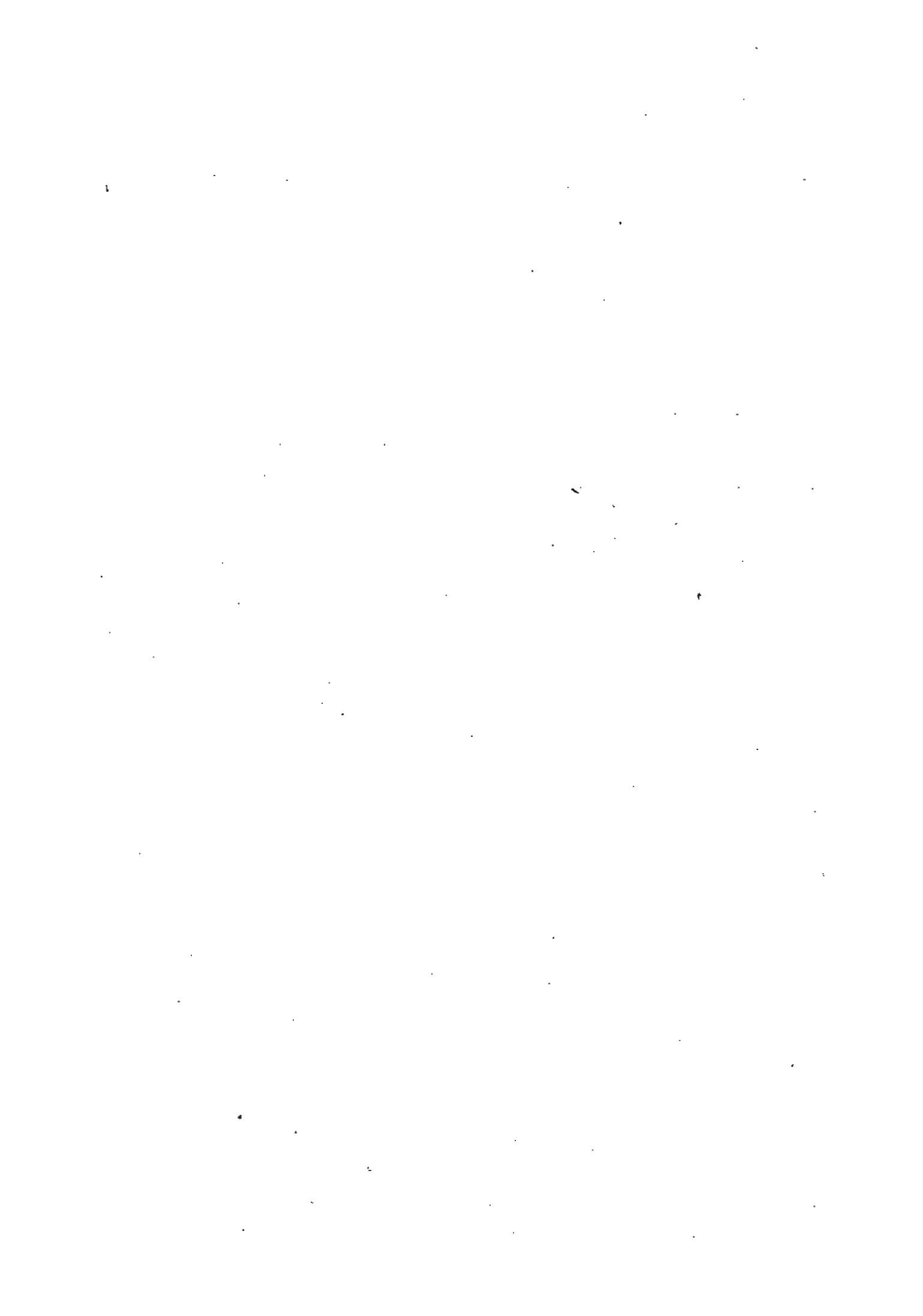
EEN PAASCHVERHAAL

DOOR

B E T S Y.

NIJKERK,
G. F. CALLENBACH.

CHROM-TYP. G. O. CALLENBACH NÜRNBERG.

I.

„Is Mina al weg, juffrouw?”

„Mina? Naar de Zondagsschool bedoel je? Zeker, kind; ze komt al weer haast terug. Kwam je haar halen?”

„Ja-a,” klonk het verwonderd uit den mond van het vraagstertje, dat Jansje heette. „Hoe laat is het dan?”

„Hoe laat? 't Zal wel haast twee uur zijn, als het er al niet over is.”

„Twee uur!” riep Jansje ongeloovig. „Dat kan niet! 't Stond bij ons nog geen half.”

„'t 'Is toch zoo,” verzekerde haar buurvrouw.

„Dan staat die nare klok zeker weer stil,” zei Jansje met een teleurgesteld gezichtje. „Hoe vervelend. Nu is het natuurlijk te laat om nog te gaan; en naar huis kan ik ook niet, want moeder is uit en de deur is op slot.”

„Weet je niet waar je moeder heen is?” vroeg de buurvrouw.

„Jawel; moeder zou naar tante Kee gaan, om eens naar mijn zieke nichtje te kijken. Maar ik heb geen zin om daar naar toe te gaan. Ik wou maar dat het niet regende, dan ging ik wandelen. Die vervelende klok ook.”

De buurvrouw had medelijden met het meisje, dat met zichzelf geen raad scheen te weten, en zeide: „Als je misschien zoolang hier wilt blijven, dan mag je 't gerust doen, hoor. Kom dan maar boven.”

Jansje vond dit aanbod nogal aannemelijk. Ze veegde flink haar voeten en volgde juffrouw Klein, zoo heette haar buurvrouw, de heldere trap op.

't Was een vriendelijk vertrek, waar deze haar binnenliet.

Er stond wel niet veel in, slechts het allernoodigste, want de man van juffrouw Klein was maar sleepersknecht; maar wát er stond was degelijk en goed onderhouden. De grond was met een helder vloerzeil bedekt; een scheurkalender, een stuk of wat muurteksten en eenige portretten in lijstjes kleedden de wanden aan, terwijl een rij bloempotten op het raamkozijn en een zingend Pietje de gezelligheid hielpen voltooien. Op de tafel, met het Zondagsche kleedje er over, lag de Bijbel, waarin juffrouw Klein het hoofdstuk nagelezen had, waaruit de dominee 's morgens had gepreekt, en een opengeslagen boek, „Psalmen voor den Zondag”, waarin zij zat te lezen toen Jansje belde.

„Ziezoo,” sprak ze, terwijl het meisje bezig was zich van hoed en manteltje te ontdoen, „nu kunnen we elkaar gezelschap houden. Kleine Wim is er met zijn vader op uit.”

„En zit u nu heel alleen? Vindt u dat niet vervelend?” vroeg Jansje.

„Wel neen, kindje,” was het antwoord. „Ik ben juist wát blij, als ik eens een uurtje rustig lezen kan, want door de week komt er niet veel van. Hou je óók van lezen?”

„O ja, ik lees ook wel graag,” zei Jansje, „maar ik heb thuis haast geen een boek.”

„Niet? Nu, dan moet je maar eens aan Mina vragen; die heeft er al een heele boel van de Zondagsschool, en zal ze je zeker wel eens willen leenen. Kijk eens in dit kastje! Die zijn allemaal van haar. Bekijk ze maar eens, als je er zin in hebt.”

Jansje wilde dit gaarne doen, en zette zich met het heele stapeltje vóór zich aan de tafel, tegenover haar buurvrouw. Deze had intusschen haar eigen boek weer opgenomen, en weldra waren beiden in het lezen verdiept.

Nu gaat de tijd nooit gauwer om dan wanneer men leest. Dit ondervonden juffrouw Klein en haar bezoektertje ook alweer; want eer een van beiden er aan dacht, wees de klok kwart voor drieën, en kwam Mina uit de Zondagschool thuis.

Ze zette een paar groote oogen op, toen zij haar buurmeisje, heel op haar gemak, bij haar moeder aan de tafel zag

zitten, en zei zonder complimenten: „Hoe kom *jij* hier, Jans?”

„Op mijn beenen,” lachte Jansje ondeugend.

„Nu, *jij* bent ook een mooie,” hernam Mina, lang niet gesticht. „Ik heb een heelen tijd op je zitten wachten; niet waar, Moe? Ik was er nog haast te laat door gekomen. Waarom ben je niet op de Zondagsschool geweest?”

Jansje moest lachen om Mina's gezicht, en deed haar het verhaal van de klok. Toen, het leerkaartje ziende, dat Mina in de hand hield, vroeg ze: „Wat moeten we voor de volgende week leeren?”

„Een Paaschtekst, natuurlijk,” zei Mina, terwijl zij haar het papiertje overreikte. „Matth. 28 vers 5 en 6, en Gezang 137 vers 3 en 6.”

„Hè! dat allemaal?” riep Jansje, haar neusje optrekkend. „Dat leer ik niet, hoor.”

„Maar kind!” zei juffrouw Klein verontwaardigd.

Jansje kreeg een kleur. Ze gevoelde zelf wel dat ze maar al te veel reden had om zich te schamen. Niet alleen door buurvrouws bestraffenden toon en verwijtenden blik, maar haar eigen geweten zeide het haar; daarom liet zij er gauw ter verontschuldiging op volgen: „Ik bedoel . . . ik wou zeggen . . . het is zoo'n *groot* les, en dan moet ik er zoo lang op leeren.”

„De lessen voor school zijn nog veel grooter, en die leer je ook wel,” voerde Mina aan.

„O, ja,” hernam Jansje, „maar dáár is niets aan te doen. Voor school *moet* je leeren.”

„En voor de Zondagsschool niet?” vroeg juffrouw Klein. „Of is dat maar liefhebberij? — Neen, kindlief; de kennis van Gods Woord is juist het voornaamste. Een mensch zou desnoods alle wetenschap nog kunnen missen. Maar die ééne wetenschap, dat wij zondaren zijn, en dat God ons Zijn Zoon gegeven heeft tot een Redder en Zaligmaker, daar kan niemand buiten; weet je dat wel? En dát leert ons Zijn Woord. Daarom moet van alle boeken de Bijbel altijd nummer één voor ons zijn. En wie den Bijbel als het beste boek beschouwt, zal niet zeggen: ik *moet*, maar: ik *mag* er uit leeren. Is het zoo niet?”

„Ja; ik zou het óók wel graag doen, maar ik heb zoo weinig tijd,” klaagde Jansje: „Ik moet moeder zoo dikwijls in het huishouden helpen, en dan weer naaien of boodschappen doen. 't Is echt waar. Telkens als ik mijn tekst of versje wil gaan leeren, is het wát.”

„O, o, wat al uitvluchten!” zei juffrouw Klein. „Een meisje van twaalf jaar dat een heele week lang geen tijd zou hebben om een paar verzen uit Bijbel of Gezangboek te leeren! Ik zou er heusch om lachen als het zoo treurig niet was. Neen, meisjelief! Als het *willen* er maar is, dan volgt het *kunnen* van zelf.”

„Verleden Zondag kende ze ook niets,” zei Mina, die dien middag nu niet juist in een heel vriendschappelijke stemming tegenover haar buurmeisje verkeerde.

„Dat wil ik wel gelooven!” bracht Jansje er tegen in. „Net toen ik 's Zaterdag beginnen zou . . .”

„O, nu begrijp ik het al!” viel Mina's moeder haar in de rede. „Je begint den laatsten dag, en dàn kan het licht gebeuren, dat er iets in den weg komt. Mina deed dat vroeger ook nogal eens, en dan liep het doorgaans ook mis; niet waar, Mien? Maar ze heeft naar moeders raad geluisterd, en begint nu den eersten in plaats van den laatsten dag van de week. Dat moet je ook eens probeeren, Jansje! En zie dàn eens of je nõg zeggen kan: Ik heb geen tijd. — Weet je hoe *ik* deed, toen ik zoo'n meisje was? Ik legde mijn briefje altijd voor de hand, en als ik dan een vrij oogenblikje had, gauw het eens ingekeken. En zoo kende ik het dikwijls al, eer ik het wist.”

„O, Jans, moeder kent toch zoo'n massa Psalm- en Gezangverzen van buiten,” zei Mina. „Niet waar, Moe?”

„Ja, ik ken er nogal wat,” bevestigde moeder. „En dat komt me nu heerlijk te pas, nu ik het fijne schrift in mijn kerkboek zoo goed niet meer lezen kan. Maar mijn grootvader kende er nog meer. Die kon de meeste Psalmen ook *onbe-*rijmd uit zijn hoofd opzeggen, en heele hoofdstukken uit de Evangelien en de Brieven.”

Jansje kon een uitroep van bewondering niet weerhouden.

„Ja, 't is waar,” ging juffrouw Klein voort. „De goeie

man is op 't laatst van zijn leven nog stekeblind geworden. Maar òf hij dankbaar was, dat hij vroeger zooveel uit den Bijbel geleerd had, nu hij hem niet meer lezen kon!" „Kinderen", zei hij dikwijls tegen ons, „begint maar vroeg met een goeden voorraad van die hemelspijs op te leggen in dat schuurtje daar," — en dan wees hij naar zijn voorhoofd. — „Wat dáár zit, raak je niet licht kwijt. En het hoofd is de eenige weg naar het hart. Dat moet je ook nooit vergeten." — De man is al haast dertig jaar dood, maar ik denk nog dikwijls aan zijn woorden. En nu denk ik meteen aan de geschiedenis van dat Spaansche jongetje. Die moet ik jelui toch ook eens vertellen. — Je weet, Spanje is nog altijd een Roomsche land; en al worden er ook geen brandstapels meer opgericht voor degenen, die zich willen houden aan wat de Bijbel leert, zoo doet Rome toch nog al wat het kan, om het Protestantisme tegen te werken. Nu was er eens een kleine jongen, die naar de Protestantische school ging met een Nieuw-Testament in zijn hand. Onderweg ontmoette hem de pastoor; en zoodra deze het boek zag, zei hij: „Zeg eens, vriendje, weet je wel dat dit een kettersch boek is? Je mag dat volstrekt niet lezen. Geef het mij maar." De jongen had er natuurlijk niet veel zin in, zijn eigendom zoo maar af te staan; en toen de pastoor dit merkte, nam hij hem mee naar zijn huis. Daar gekomen nam hij hem het boek met geweld af, en smet het voor zijn oogen in het vuur. De jongen stond eerst een poos verbluft naar de opstijgende vlammen te kijken, die zoo meedoogenloos zijn geliefd boek verteerden, maar op eens begint hij hartelijk te lachen. — „Waar lach je om?" vroeg de pastoor verwonderd. Maar in plaats van te antwoorden begon de jongen nog harder te lachen. Nu werd de pastoor boos, want hij dacht dat het om hem was, en riep: „Zeg me dadelijk waarom je zoo lacht!" — „Wel," zei nu de jongen, „ge verbrandt mijn boek, opdat ik niet zou kunnen lezen wat er in staat, maar ik ken er heele stukken van uit mijn hoofd, en die kunt ge toch niet verbranden. En *daar* lach ik om."

Jansje en Mina moesten ook lachen.

„t Kwam hier al mooi op m'n grootvaders zeggen uit,"

vervolgde juffrouw Klein. „Wat die jongen dáár had zitten, kon zelfs de nijdigste pater hem niet afnemen. — Maar wat staat er nu ook weer voor aanstaanden Zondag op je briefje, Mien? Was het niet uit Matth. 28?”

„Ja, Moe; het vijfde en zesde vers. *Maar de Engel, antwoordende, zeide tot de vrouwen: Vreest gijlieden niet; want ik weet dat gij zoekt Jezus, Die gekruisigd was. Hij is hier niet; want Hij is opgestaan, gelijk Hij gezegd heeft. Komt herwaarts, ziet de plaats, waar de Heere gelegen heeft.*”

„Dat zijn mooie verzen en heel niet moeilijk te leeren,” zei moeder, die de plaats intusschen in haar Bijbel had opgezocht. „Komt, laten we maar eens dadelijk beginnen.” Daarop las zij de woorden nog eens langzaam voor, en liet ze de meisjes om beurten nazeggen; en na dit eenige malen herhaald te hebben, kenden beiden ze prompt.

Jansje moest zelf bekennen, dat er voor het leeren van de Zondagsschoolles toch lang zooveel tijd niet noodig was, als zij zich wijs wilde maken; en met de beste voornemens dien-aangaande nam zij kort daarop afscheid van haar buurtjes, bij wie zij een recht gezellig middaguurtje doorgebracht had.

Mina, wier kwade bui intusschen weer overgedreven was, had haar heel bereidwillig haar „leerbriefje” afgestaan. Zij zou het Gezang wel uit haar kerkboekje leeren, had ze gezegd.

II.

„Zou Jansje morgen niet een paar uurtjes bij Clasine kunnen komen?”

Met deze vraag kwam tante Kee den volgenden dag bij Jansjes moeder, die een eigen zuster van haar was.

„Welzeker, met plezier,” was het antwoord. „Maar ze komt pas om vier uur uit school, zooals je weet.”

„O, dat is vroeg genoeg. Ik heb een boodschap van Clasientjes Mevrouw gehad, moet je weten, of ik de keukenmeid wat kon komen helpen. Ze krijgen gasten, zie je, en dan kan ze 't alleen niet af, nu Clasine er niet is. Ik meende

't eerst niet te doen, omdat ik mijn zieke kind niet graag zoo'n tijd alleen laat. Maar ik kan 't moeilijk weigeren. Ik heb zelf zooveel jaren bij Mevrouws moeder gediend, en de menschen zijn altijd zoo goed voor ons geweest."

„Wel ja; en je hebt er misschien nog een voordeeltje aan," meende haar zuster.

„Nu ja," zei tante Kee, „dat is natuurlijk ook niet te ver-smaden, hoewel ik ook *zonder* dat de menschen graag helpen zou; zoo is nu eenmaal mijn aard. Maar anders, wat dat betreft, gebruiken kan ik het best, hoor, vooral nu, met Clasiëntjes ziekte. Daar is heel wat noodig in een huishouden, al is het niet groot."

„Als je dat maar weet," zuchtte de ander, die óók weduwe was, maar nog geen dochter had, die diende. „Hoe is het vandaag met Clasiene? Ze viel me gisteren nogal mee."

„Ze heeft een slechten nacht gehad. Aldoor maar hoesten. En dat tobt haar zoo af. En ze wordt er zoo neerslachtig onder. Ze denkt maar aldoor, dat ze er niet van op zal komen, en dat maakt haar soms zóó benauwd. O, als ik er aan denk haar óók nog te moeten missen . . . !"

„Kom, kom; geen ellende voor den tijd," troostte haar zuster. „Ze is jong, en altijd een flinke, sterke meid geweest. Als het zomerweertje komt zal ze wel opknappen. Ik zal Jans morgen sturen, hoor! Zoodra de school uit is, komt ze naar je toe."

Tante Kee deed haar best er ook zoo luchthartig over te denken, maar het lukte haar niet. Ze veegde een paar dikke tranen weg, die naar voren drongen, en spoedde zich huiswaarts met een bedrukt gemoed.

Geen wonder! Clasiëntje was haar alles, de laatst overgeblevene van haar vier kinderen, tot voor weinige weken een toonbeeld van gezondheid en levenslust; een meid, zooals de menschen zeiden, als melk en bloed. Aanstaaende week, juist op Paaschzondag, zou zij zestien jaar worden; maar ze was zoo uit de kluiten gewassen, dat een elk haar voor ouder hield. Het goed voor een nieuw japonnetje, dat zij haar geven zou, en waarvoor zij al maanden lang gespaard had, lag reeds in de kast. Ach, zou ze 't wel ooit noodig hebben?

't Arme kind! Ze had zich nogal zooveel van dien verjaardag voorgesteld. „Moeder,” had ze gezegd, „ik mag dien heelen avond van Mevrouw vrij hebben; en dan moeten we eens echt feest vieren.” Ze had al opgenoemd wie er zooal verzocht moesten worden, want ze had veel vriendinnen; ieder mocht haar graag. En nu — wie weet of zij dien dag nog wel ééns zou beleven.

Intusschen lag het voorwerp van moeders bezorgdheid in een onrustigen slaap. Zij droomde, dat zij met een paar andere meisjes op de kermis liep, waar haar een tractaatje in de hand geduwd werd, dat tot opschrift had: *Ik weet den dag mijns doods niet*. Onder luid gelach had zij dat „gekke papiertje” in elkander gefrommeld. Ja, ze zou over den *dood* gaan lezen! Dat konden ze denken! Dáárvor was ze niet naar de kermis gegaan! Den dag haars doods! Neen, ze wist hem niet; en ze *wilde* hem ook niet weten. Die was toch, dacht ze, nog ver genoeg. Ze gevoelde zich zoo gezond en vroolijk als het maar kon. Wat moest ze dan met dat ding uitvoeren? Flap! Daar ging het! Neen maar! Midden in een schotel met oliekoeken kwam het terecht! De baas van de kraam natuurlijk kwaad; en *zij* met de anderen aan het gieren. Als dát geen pret was, dan wist ze het niet.

Zóó was het den vorigen zomer in werkelijkheid gebeurd; en ze hadden er onder elkaar nog dikwijls om gelachen. Maar al had zij dat blaadje toen ook van zich geworpen, de weinige woorden, die er haar tegen wil en dank van onder de oogen waren gekomen, lieten zich niet zoo gemakkelijk wegbannen. In haar gedachten zag zij ze nog dikwijls voor zich staan, soms te midden van de uitbundigste vroolijkheid. Vooral nu ze ziek was, moest zij er bijna onophoudelijk aan denken. En nu droomde zij er zelfs van. 't Was of het alles weer opnieuw gebeurde. Alleen waren de letters in haar droom veel grooter, en bleef de weggeworpen prop, in plaats van tusschen de oliekoeken te vallen, aldoor in een kring boven haar hoofd draaien. En die vier woorden: *den dag mijns doods*, keken haar daarbij zoo akelig onheilspellend aan, dat ze in haar slaap de handen voor de oogen sloeg onder het roepen van: „Neen! neen! neen!” Dit maakte haar wakker.

Haar moeder, die juist thuiskwam, liep aanstonds naar de bedstee, en vroeg sussend: „Wat is er, m'n kind? Moeder is thuis hoor!”

„Ik geloof dat ik gedroomd heb,” antwoordde de zieke, met een angstigen blik naar boven. „Zou ik doodgaan, moeder? Ik wou maar dat ik geen kou had gevat. Ik zou zoo graag blijven leven.”

„We zullen maar moed houden, kindlief,” antwoordde moeder, met een vergeefsche poging om opgeruimd te zien. „Toen ik jong was, ben ik ook verscheiden malen hard ziek geweest, en toch leef ik nog. Je moet maar trouw doen wat de dokter zegt, dan zal het wel schikken, hopen we.”

Arme moeder! Dat was een schrale troost. Maar den *hemelschen* Medicijnmeester, Die niet alleen het lichaam, maar ook de ziel genezen, en de vreeze des doods wegnemen kan, kende zij niet. Hoe zou zij haar kind dan op Hem wijzen?

Het meisje voelde zich door moeders antwoord dan ook maar half bevredigd en vroeg, na een kort stilzwygen: „Moeder, wat zou dat toch beteekenen: *Die in Mij gelooft, zal niet sterven in eeuwigheid*. Alle menschen moeten toch eenmaal sterven; is het niet?”

„Ja, kind, dat spreekt.”

„Maar wat zou het dan willen zeggen? Het kwam mij gisteren in eens in de gedachten. Het is een tekst, dien ik eens voor de Zondagsschool heb geleerd. Waarom ben ik toch maar zoo'n klein poosje op de Zondagsschool gegaan, moeder? Jans van tante Sien is al twaalf, en die gaat nóg.”

„Wel, dat kwam immers door 't verhuizen. We zijn toen zoo'n eind uit de buurt gaan wonen, weet je wel? en dan werd het dikwijls te laat met eten.”

„'t Is toch jammer dat ik niet ben blijven gaan. Die juffrouw kon zoo mooi vertellen. Ik weet nog goed dat ze eens -verteld heeft van een meisje, dat gestorven was, en door den Heere Jezus weer levend gemaakt is. Het dochtertje van . . . hoe heette die vader ook weer? . . . van . . . Jafrus, geloof ik. Ik vond dat zoo'n mooie geschiedenis. Ik wou dat de Heer *mij* ook weer levend maakte, als ik dood ben. Maar dat gebeurt niet meer, wèl moeder?”

„Nee, kind, zulke wonderen gebeuren er niet meer.”
 „Maar ééns zullen toch *alle menschen* weer levend worden; dat heeft de juffrouw op het Paaschfeest eens verteld; net zoo zeker, zei ze, als de Heer Zelf uit het graf opgestaan is. En dan zullen ze nooit meer sterven. Daar zijn *wij* dan ook bij, moeder. Ik wou dat ik er alles nog maar goed van wist. Ik herinner me alleen nog dat ze er bij zei, dat dit een groote troost was bij de gedachte aan onzen dood. Maar ik vind het niets geen troost; of liever alleen maar voor menschen, die *goed* sterven. O, denk toch eens hoe vreeselijk, eeuwig te leven en dan niet gelukkig te zijn!”

„Ja,” stemde haar moeder toe, „dat *is* ook vreeselijk. Maar denk je dan dat jij *niet* goed sterven zou?”

„Ik heb er eigenlijk nooit goed over nagedacht, maar ik vrees van niet,” zei het meisje mistroostig. „Want om goed te *sterven*, moet je toch eerst goed *leven*. En ik leef niet goed.”

„Maar kind, wat haal je nu in je hoofd? Je bent toch een fatsoenlijk, oppassend meisje! Je mevrouw heeft me laatst zelf nog verteld, dat ze zoo tevreden over je was. *Ik* heb ook nooit klagen over je gehad, en je vader ook niet; dat zei hij nog op zijn sterfbed.”

„Ja, moeder, dat weet ik allemaal wel. Maar fatsoenlijk zijn en hart voor je werk hebben, is nog niet het echte *goed zijn*. Ik weet zelf niet, hoe ik het zeggen moet; maar Dorus, u weet wel, die oude tuinknecht van Mevrouw, die praat er heel anders over als hij zoo wel eens in de keuken is. En ik ga niet naar de kerk, en niet naar de catechisatie, en ik lees nooit in den Bijbel; en als er hier of daar één pretje is, ben ik er altijd even graag bij. Nee, ik ben heelemaal niet goed, moeder; ik ben heel slecht; en daarom ben ik zoo bang om te sterven. Vroeger dacht ik er nooit zoo over, en als Dorus aan het praten was, o, dan verveelde hij mij zoo. Ik maakte mij altijd maar zoo gauw mogelijk van hem af. Maar nu ik hier zoo lig, moet ik er telkens weer aan denken; ik weet zelf niet hoe het komt. O, moedertje, als ik nog maar eens beter werd! Dan zou ik heel anders willen gaan leven. Ik ben zoo bang, als ik zóó sterf, dat ik

dan....” Een hevige hoestbui belette haar voort te gaan.

„Kind, kind, je *moet* ook zooveel niet spreken,” zei de moeder bezorgd. „Dat is zoo verkeerd voor je als het maar kan. Je weet, dat de dokter het verboden heeft. — Zoo, blijft nu eens wat rustig liggen; je hebt van nacht ook haast geen oog dicht gedaan.”

Clasine gehoorzaamde willig. Ze gevoelde zelve behoefte aan rust. Maar al *lag* ze ook stil, van binnen werd het *niet* rustig. Moeder merkte het wel. Maar zij vond geen troostwoord voor haar kind.

III.

't Was Jansje maar half naar den zin toen zij van moeder vernam, wat tante Kee was komen vragen. Ze hield wel veel van haar vroolijke nichtje, maar ziekenoppasseres was ze toch liever niet. Onwillekeurig ging, bij het hooren er van, het kleine wipneusje weer in de hoogte, — een leelijke gewoonte van haar, als iets haar niet zinde — en werd er een spijtig: „Hè!” gehoord. Maar toen moeder zeide: „Vind je dat zoo erg? Wees liever blij dat je zelf niet ziek bent, en er niet iemand moet komen om *jou* op te passen,” zag ze het verkeerde van haar doen alweer in, en verdween tegelijk haar tegenzin.

't Was dan ook nog geen kwart over vieren toen zij den volgenden middag, vroolijk en wel, bij tante Kee aanschelde, die reeds klaar stond om heen te gaan.

't Zag er recht gezellig uit in het nette vertrekje. Het theegoed op de tafel, de thee gezet, en het trommeltje met beschuit er bij. Jansje moest nu maar schenken; Clasine zou ook wel een kopje willen. En als ze nu, als een goed verpleegstertje, maar zorgde dat de zieke op tijd haar drankje kreeg, en vooral niet veel praatte, dan mocht ze verder doen wat ze wilde.

Nu, vervelen zou zij zich wel niet. Ze had haar haakwerk meegebracht, en ook haar Zondagsschoolbriefje. Zij zou nu

mooi tijd hebben om die Gezangverzen te leeren, meende ze. Zij begon echter met een poosje aan Clasine's bed te komen zitten, en haar het een en ander te vertellen. Maar daar deze in geen opgewekte stemming verkeerde, en zelf weinig spreken mocht, was zij spoedig uitgepraat, en zette zij zich stilletjes aan het raam met haar haakwerk. Tegelijk kwam het „leerbriefje” voor den dag; daar kon zij onder het haken zoo af en toe wel eens op kijken. Maar eerst wilde zij de verzen eens in hun geheel overlezen; en daar zij gewoon was haar lessen hardop te leeren, deed zij het nu ook. Zooals we reeds weten was het Gezang 137, de verzen 3 en 6.

Jezus leeft! Wie nu nog vreest,
 Zou, èn Hem, èn God onteeren;
 Zondaars mogen onbedeesd
 Zich tot Zijn genade keeren;
 „Jezus zendt geen zondaars heen,”
 Dit is onze troost alleen.

Jezus leeft! Nu is de dood
 Ons een ingang tot het leven;
 Welk een rust in stervensnood
 Zal dit woord ons harte geven:
 „Gij, o Heiland, Gij alleen,
 Gij zijt onze troost alleen.”

„Wat las je daar, Jans? Toe, lees het nòg eens; maar dan wat harder,” klonk het met begeerige stem uit de bedsteê, toen de laatste regel nog nauwelijks uitgelezen was.

„Een Gezang,” antwoordde Jansje. „Mijn les voor de Zondagsschool.”

„Toe, kom bij me zitten, en lees het dan nòg eens,” herhaalde Clasine.

Jansje voldeed aan het verzoek.

„Nu nòg eens, maar heel langzaam,” verzocht de zieke; en opnieuw klonk het langzaam en duidelijk:

„Jezus leeft! Wie nu nog vreest,
 Zou, èn Hem, èn God onteeren;
 Zondaars mogen onbedeesd
 Zich tot Zijn genade keeren.
 „Jezus zendt geen zondaars heen,”
 Dit is onze troost alleen.”

Met gesloten oogen luisterde Clasine toe. Ze *dronk* de woorden letterlijk in, zooals het water, waarnaar ze soms in kortshitte smachtte. Toen, aan het einde van het eerste couplet, richtte zij zich plotseling op, en riep, met een gelaat als van iemand, wien onverwachts een blijde boodschap gebracht wordt, waarop hij heel niet gerekend had: „O, Jans, dat is een Gezang voor *mij!* Net een Gezang voor *zondaars*. En *ik* ben een *zondares*. Dus ook voor *mij!* Is het niet?”

Jansje zag haar nichtje verwonderd aan. Zij begreep maar niet dat Clasine, die er eerst aldoor zoo lusteloos bij gelegen, en nauwelijks naar haar vertellingen geluisterd had, op eens zoo opleefde bij het hooren van dat paar Gezangverzen. Ook wist ze niet goed, wat ze op haar vraag zeggen moest, en dus zweeg ze maar.

„Zou *ik* ook onbevreesd tot Jezus om genade mogen gaan?” vroeg haar nichtje weer, toen het antwoord uitbleef.

„Wel ja,” zei Jansje nu. Zij had op de Zondagsschool dikwijls genoeg gehoord, dat *iedereen* met zijn zonden tot den Heiland mocht komen.

„Dus geloof je zeker, dat de Heer *mij* óók niet heen zal zenden, als ik Hem om vergeving vraag?”

„Ja, stellig,” verzekerde Jansje, „want in den Bijbel staat het óók. Ik weet er een tekst van: *Die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen.*”

„Heeft de Heer dat Zelf gezegd? En zou Hij daar alle, alle menschen mee bedoelen?”

„Ja, zeker; *alle* menschen. Dáár heb ik ook een tekst van geleerd: *Komt allen tot Mij, die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven.*”

„Staat dat heusch net zoo in den Bijbel, Jans? Wat weet je een boel! Veel meer dan ik; en ik ben nog ouder. Ik

wou dat ik ook maar wat langer op de Zondagsschool was geweest, en zooveel uit den Bijbel geleerd had. — Wat is er Zondag verteld?"

„Ik ben Zondag niet geweest. Onze klok stond stil, en toen is het te laat geworden. Maar de week daarvoor was het over het kruisigen van den Heere Jezus tusschen twee moordenaars."

„Toe, vertel dat eens," verzocht Clasine. Maar terwijl Jansje hiermee bezig was, kwam er weer zoo'n nare hoestbui, die haar op eens herinnerde aan tante's verbod.

„O," riep ze verschrikt, „wat zal tante boos zijn! Ik mocht je niet zoo laten praten; daar heb ik heelemaal niet meer aan gedacht."

„'t Was mijn eigen schuld," zei Clasine vergoelijkend, toen het hoesten wat bedaard was. „Geef mijn drankje maar, dan zal 't wel over gaan. Is 't nog geen tijd?"

„O, lieve menschen!" riep Jansje, terwijl ze er haastig mee kwam aanloopen. „Je hadt het al tien minuten eerder moeten hebben! Hoe dom van me! Vind je niet, dat ik een erge slechte ziekenverpleegster ben?"

„Neen, juist een erge goeie," antwoordde Clasine met een vriendelijk lachje, „want *jij* brengt medicijn mee voor iemand z'n *hart*. O, Jans, ik ben toch zoo blij dat je gekomen bent! Ik voel me niet half zoo verdrietig meer als vóór dien tijd. Ik geloof stellig dat het door dat mooie Gezang komt. Mag ik dat briefje van je hebben? Ik wou het óók zoo graag léeren."

„O jawel," zei Jansje gestreeld. Ze was nu zelf ook blij dat ze gegaan was. En ze had er nogal zoo'n leelijk gezicht om gezet, net als 's Zondags om het leerbriefje, dat haar buurmeisje meebracht, en waar haar nichtje zoo begeerig naar was. Vreemd toch, dat dezelfde dingen op verschillende menschen zoo'n verschillende uitwerking konden hebben. Dat moest natuurlijk aan de *menschen* liggen. Die teksten bij voorbeeld, waar Clasine zoo belangstellend naar luisterde, *zij* had ze opgezegd, ja, maar er niets bij *gevoeld*. Voor *haar* waren die woorden maar *klanken*; Clasine noemde ze *medicijn*. Ze was blij voor Clasine dat ze haar in de gedachten waren gekomen. Mina's moeder had toch wel gelijk, dat het goed

is om maar veel uit je hoofd te leeren van den Bijbel. Met deze overleggingen zette ons meisje zich weer stilletjes aan het raam, want zij wilde volstrekt niet dat de zieke nog meer zou spreken. Het tikken van de klok was het eenige wat nog in het vertrek werd gehoord. En toen tante Kee tusschen licht en donker thuiskwam, vond zij haar nichtje aan het schemeren, en haar dochter in een rustigen slaap, de handen gevouwen op het dek, net of ze bad.

Zij *had* ook gebeden. En biddende was zij ingeslapen.

IV.

Welzalig die U toebehoort!

Dien kan geen dood of graf doen beven;

Die gaat zijn weg gemoedigd voort,

Daar hij zich vasthoudt aan Uw Woord:

„Die Mij gelooft, zal eeuwig leven.”

Met deze bemoedigende woorden had Dorus, de meergenoemde tuinknecht van „Clasientjes mevrouw”, op Paaschzondag de kerk verlaten, waar hij 's morgens noch 's avonds zijn plaatsje ooit ledig liet.

Zijn eerste jeugd lag reeds lang achter hem; maar hij was nog kras voor zijn vijf en zestig jaren; en geen karrewetje dat hem, buiten zijn tuinwerk, door mevrouw of de dienstboden opgedragen werd, was hem ooit te veel.

Dorus was in zijn jonge jaren, zooals hij het zelf noemde, een „vroolijke Frans” geweest; en daar bedoelde hij dan mee, dat hij in dien tijd alleen voor zijn plezier leefde, en er in 't geheel niet aan dacht, dat er na *dit* leven nog een leven is, waarin een eeuwig wèl of een eeuwig wee ons wacht, al naar wij hier op aarde ons leven doorgebracht hebben.

Maar sedert de Heer hem, nu veertig jaar geleden, op dien verkeerden weg staande gehouden had, en hij, als een verloren zondaar, vergeving gezocht en gevonden had bij den

Redder van zondaren, was hij een heel ander mensch geworden. Hij was nóg wel vroolijk; zelfs meer nog dan toen; maar nù was zijn vroolijkheid van gansch anderen aard. Nù kon hij zeggen, zooals er in Jesaja 61 staat: „Ik ben zeer vroolijk *in den Heer*; mijn ziel verheugt zich *in mijn God*.” En dát is een vroolijkheid, waar geen aardsche vreugde bij haalt.

Als men Dorus naar zijn leeftijd vroeg, was gewoonlijk zijn antwoord: „Vijf en zestig jaar ben ik al op de wereld, maar *leven* doe ik er pas veertig.” En als de een of ander hem dan niet begreep, liet hij er ter verduidelijking op volgen: „Ja, ja; daar hoef je me niet zoó verwonderd om aan te kijken! Ik *leef* pas veertig jaar; want vóór dien tijd kende ik den Heer niet. En zoolang wij God niet kennen en dienen, kan ons *lichaam* wel leven, maar is onze *ziel* dood. En leven met een doode ziel, dat *is* eigenlijk geen leven. Het leven buiten God is het *ware* leven niet.”

De Zondagen had Dorus altijd vrij; dat bedong hij zoo, als hij zich verhuurde. Maar heden moest hij in het middaguur toch even bij Mevrouw komen; niet om eenig werk te verrichten, maar om een pakje te halen en dat bij Clasine, haar jongste dienstbode, te brengen, die, zooals we weten, ziek en . . . . jarig was. En dáár had onze Dorus niets tegen.

„Wel man, daar doe je goed aan, dat je eens komt!” zei Clasine's moeder toen ze hem zag. „Een cadeautje van Mevrouw? Wel, hoe vriendelijk! Kom even binnen, dan kan je 't haar zelf geven. Ze zal bepaald blij zijn met je bezoek.”

Dorus had zulk een hartelijke ontvangst niet verwacht, — hij wist maar al te goed dat Clasine van zijn „gezeur”, zooals zij het liefst betitelde, niets hebben moest — en een week geleden zou hij dan ook zeker niet zoo welkom geweest zijn. Maar nu de moeder wist, wat er de laatste dagen in het hart van haar kind omging, en zijzelve haar niet helpen kon, was zij oprecht verheugd iemand te zien komen, die het wél zou kunnen.

Clasine zat op. Toen ze 's morgens de kerkklok hoorde luiden en het zonnetje zoo vriendelijk in de kamer zag schijnen, kreeg ze op eens lust om er eens wat „uit te komen”; dat vond ze feestelijker; en met de noodige kus-

sens had moeder daarop een makkelijk zitplaatsje voor haar gered gemaakt, dicht bij het raam.

Sedert de vorige week was zij niet achteruit gegaan, en soms had zij van die oogenblikjes, waarin zij geloofde weer heelemaal beter te zullen worden. En dan zag zij zich al in gedachten op een volgend Paaschfeest met moeder in de kerk zitten, en vatte zij allerlei goede voornemens op. Maar dan, op eens, kon er zich weer zoo'n akelige droefgeestigheid van haar meester maken, waarin zij niets vóór zich zag dan het donkere graf, en vreesde dat zij te slecht was om ooit in den Hemel te komen, en de Heer haar gebed om een nieuw hart niet verhooren zou.

In zulk een stemming verkeerde zij, toen Dorus binnenkwam, en, na haar het geschenk van haar mevrouw, een prachtige tros druiven en nog eenige versnaperingen, te hebben overhandigd, haar de hand schudde, met de woorden: „Wel, Clasientje, dat doet me nu toch plezier, dat ik je hier nog zoo zien mag! Van harte geluk dat je nog in het land der levenden bent, kind, en dat het Paaschzonnetje je nog mag beschijnen! Dat had wel eens anders kunnen zijn, hé? En als de Eeuwige Zon het nu *hier* ook eens licht mag maken, — hier wees de oude man op zijn hart, — en er het *ware* leven eens wekken mag, dan feliciteer ik je dubbel, hoor meid!”

Clasine begon te huilen. „O, Dorus”, zei ze, „dat wou ik ook zoo graag! Ik verlang er zoo naar! Ik begrijp niet, dat ik vroeger nog zoo vroolijk kon wezen, en dat ik nooit naar je luisteren wou, als je eens ernstig tot me sprak.”

„Ach, kind, *ik* begrijp het wèl,” zei de oude man terwijl hij ging zitten. „Zoolang onze ziel dood is, is het er donker, en zien we niet, hoe ellendig de zonde ons heeft gemaakt; maar als de Heer er het licht van Zijn Woord in laat vallen, en de Heilige Geest er aan het werk gaat, dan leeren we eerst recht zien, wie we zijn, en dan wordt daarbinnen alles anders.”

„'t Was heel slecht van me, dat ik nooit luisteren wilde,” klaagde het meisje. „En nu ben ik soms zoo bang, dat de Heer nu naar mijn bidden ook niet luisteren zal, en dat ik eigenlijk te slecht ben om tot Hem te komen, en . . . .”

„Ho, ho, beste meid!” viel Dorus haar in de rede. „Zóó mag je niet spreken. Dat is heelemaal mis. Dat is Gods liefde en almacht wantrouwen, en dat is groote zonde. Niemand is te slecht om door den Heer behouden te worden. Hoe zou je dokter het wel vinden, als je eens tegen hem zei: „„Dokter, ik vrees dat ik *te* ziek ben, om door u geholpen te worden.”” Ik denk dat hij zich heel beledigd zou gevoelen, en zeggen zou: „„Ei, ei, meisje, stel je zoo weinig vertrouwen in me? Hoe zeker je bent, hoe harder je mijn hulp noodig hebt.”” — En zou de man geen gelijk hebben?”

Clasine's moeder zat zwijgend van ja te knikken.

„En als een *mensch* nu zoo doen zou,” ging hij voort, „hoe moet dat wantrouwen dan den hoogen God niet mishagen, Die zoo lief de wereld had, dat Hij Zijn eigen Zoon niet gespaard, maar Hem voor ons allen — hoor je 't wel? voor ons *allen* — overgegeven heeft? En den trouwen Heiland, Die voor allen — 't staat hier ook al weer, voor *allen* — gestorven is aan het kruis?”

„Ja, dat is waar; hier staat er ook iets van,” zei Clasine nadenkend, terwijl zij Jansje's Zondagsschoolbriefje opnam, dat bij haar op de tafel lag, en het aan haar bezoeker gaf.

„Juist,” zeide deze, zóó is het:

Jezus leeft! Wie nu nog vreest,
Zou, èn Hem, èn God onteeren;
Zondaars mogen onbedeesd
Zich tot Zijn genade keeren;
Jezus zendt geen zondaars heen....

en hoe zondiger we zijn, hoe meer we Hem noodig hebben. Prent dat maar goed in je geheugen, kind! En vrees dan maar niet om tot den Heer te gaan. De Heer roept geen *rechtvaardigen*, — menschen die in *eigen* oog deugdzaam zijn, — maar *sondaars* tot bekeering. En hoe slechter we nu van onszelven, en hoe grooter we van Gods genade denken, hoe meer wij Hem verheerlijken.” — Toen, het briefje omkeerende: „Heb je ook al eens gelezen wat er aan *dezen* kant staat?”

„O ja,” zei Clasine; „ik ken het heelemaal van buiten: *En de Engel, antwoordende, zeide tot de vrouwen: Vreest gij-lieden niet; want ik weet dat gij zoekt Jezus, Die gekruisigd was . . .*”

„Alweer: *Vreest niet*. Heb je 't wel opgemerkt?” vroeg Dorus. „En hier is het geen *mensch*, maar een *Engel*, die het zegt. Die wachters bij Jezus' graf, ja, die hadden reden om te vreezen en weg te vluchten bij die blinkende Engelenverschijning. Maar tot de vriendinnen des Heeren kwam het bemoedigend woord: *Gij* behoeft niet te vreezen, want ik weet dat *gij* zoekt Jezus, Die gekruisigd was. En als het *ons* nu ook om dien eenigen Redder en Zaligmaker te doen is, dan geldt dat Engelenwoord niet alleen die vrouwen, maar ook *ons*, hoofd voor hoofd.”

Er vloog een glans van blijdschap over Clasine's gelaat. „O, Dorus!” riep ze, „zou ik dan heusch mogen houden of de Engel het óók tot *mij* zegt; *nu?*”

„Je mag dat niet enkel *houden*, kindlief,” sprak de oude man glimlachend, „je mag gelooven dat het werkelijk zoo *is*. De Engel zegt het tot ieder, die den Heere Jezus zoekt als zijn Verlosser. En dat doe *jij* nu immers ook?”

„Ja! O ja!” riep het meisje met vuur.

„En,” ging haar bezoeker voort, „dan wijst die hemelbode *ons* ook op het ledige graf, en zegt: „„Hij is *hier* niet, want Hij is opgestaan, gelijk Hij gezegd heeft.”” En dan mogen we van het ledige graf naar den Hemel blikken, waar de opgewekte Heiland leeft om voor ons te bidden, en onze Leidsman te zijn, en ons een plaats te bereiden bij Hem. En als wij dan zoo onzen Heiland, en *door* en *in* Hem het *ware* leven gevonden hebben, dan wordt ook voor *ons* waar, wat er in het versje staat, waarmee de dominee ons van morgen naar huis heeft laten gaan:

Welzalig die U toebehoort!
 Dien kan geen dood of graf doen beven;
 Die gaat zijn weg gemoedigd voort,
 Daar hij zich vasthoudt aan Uw woord:
 „Die Mij gelooft, zal eeuwig leven.”

„Dat is ook een mooi Gezang,” zei Clasine. „Het hoe-
veelste is dat, Dorus?”

„'t Is Gezang 142, het laatste vers.”

Moeder, die ook aldoor met de grootste aandacht zat te luisteren, en dit af en toe door een toestemmend hoofdknikken te kennen gaf, zocht het dadelijk in haar kerkboek op, en legde er een vouwtje bij.

„Wat is eigenlijk *gelooven*?” vroeg Clasine na een kort stilzwijgen.

„*Gelooven*? Ik heb juist onlangs gelezen dat dit eigenlijk zeggen wil: *zich laten dragen*. En daar was ik het goed mee eens,” hernam de oude man. „Ik dacht dadelijk aan het verloren schaap in de gelijkenis, dat de herder op zijn schouders nam toen hij het vond. Dat schaap *liet* zich opnemen en naar de veilige schaapskooi dragen; terwijl, als het zoowel tegengestribbeld had en den herder weer ontloopen was, het zeker in een afgrond gestort of door gebrek en vermoeienis in de wildernis omgekomen zou zijn. Kijk, dacht ik toen, daar heb je nu krek het beeld van den zondaar, die naar de stem van den Goeden Herder luistert, en zich, zooals hij is, aan Hem overgeeft en toevertrouwt. Die laat zich net zóó dragen. En in die sterke Heilandsarmen kan hij nooit meer afdwalen, en komt hij, over alle struikelblokken en hinderpalen van den aardschen levensweg eens behouden in het Hemelsche Vaderhuis aan.”

Clasine leunde achterover in de kussens, met gesloten oogen, stil en zwiĳgend, ook toen Dorus met spreken opgehouden had. Haar moeder dacht dat ze moe was, en haar bezoeker ook, waarom deze dan ook weldra afscheid nam, met belofte nog eens gauw terug te zullen komen.

Het was echter niet de vermoeidheid, die haar de oogen had doen sluiten; maar zij was bezig in gedachten den scheurkalender te beschouwen, dien zij dikwijls bij tante Sien had zien hangen, — Jansje had hem op het laatste Kerstfeest van de Zondagsschool — gekregen en die een voorstelling van deze gelijkenis gaf: De herder in de wildernis, met het schaap in zijn armen.

Er boven stond: *Ik ben de Goede Herder.*

En zij bad in stilte of *zij* dat schaapje mocht zijn.

V.

Toen Dorus weg was, moest Clasine naar bed, daar hielp niets aan. Zij was al veel te lang op geweest, zei moeder. En Clasine vond het goed. Zij was nu in een stemming, waarin zij *alles* goed vond en overal tevreden mee was.

„Wat is die Dorus toch een goeie man; vindt u niet, moeder!” vroeg ze, nadat zij een poosje genoegelijk had liggen kijken. „Hij heeft alles zoo duidelijk gemaakt.”

„Ja, heel duidelijk,” stemde haar moeder toe. „’t Doet een mensch bepaald goed, zoo eens te hooren spreken. ’k Ben blij, dat hij nog eens terug komt.”

„Nu weet ik pas wat we aan het Paaschfeest hebben,” hernam Clasine. „En nu begrijp ik ook, waarom het, bij de gedachte aan ons graf, zoo’n troost is, te weten dat de Heere Jezus opgestaan is. *Nu* is het voor *mij* óók een troost, moeder! Weet u wel hoe bang ik eerst was, als ik aan sterven dacht?”

„Ja, kind; en al wilde ik het je ook uit je hoofd praten, moet je daarom toch niet gelooven dat *ik* er zoo luchtig over denk, en ik er voor mezelf óók niet bang voor ben.”

„Maar, moeder,” hernam Clasine, „als we nu met al onze zonden tot den Heere Jezus gaan, in het vaste geloof dat Hij er voor gestorven is aan het kruis, en ze ons daarom vergeven zal, dan *hoeft* de dood ons niet bang meer te maken, want dan doet hij eigenlijk niets dan onze ziel van de aarde naar den Hemel brengen. Weet u, hoe ik mij den dood nu voorstel? Als een donkere poort, die we dóór moeten om in een mooien, grooten, dichten tuin te komen; den Hemel, weet u? Dàt *is* eigenlijk geen sterven, vindt u wel? Zou dàt beteekenen: *Die in Mij gelooft, zal niet sterven in eeuwigheid?* — Ik geloof dat ik het nu niet akelig meer zou vinden om te sterven, moeder. Het moet zoo heerlijk wezen, dicht bij Jezus te zijn! En, o, moeder, dan kon ik heelemaal geen zonde meer doen!”

„En zou je mij dan alleen willen laten?” vroeg moeder, die haar Clasientje zoo gaarne bij zich hield, op treurigen toon.

„We moesten maar samen kunnen gaan, moedertje,” zei het meisje, terwijl zij, o zoo teeder, moeders hand vatte en in de hare hield. „Maar ik wil toch ook wel graag nog blijven leven. Maar dan het *ware* leven, weet u. Niet zooals vroeger; maar zóó, dat ieder het aan mij zien kan, dat ik niet meer voor mezelf, maar voor *den Heer* leven wil. Dat is nu mijn vaste keus, moeder. — Maar,” vervolgde zij na eenige oogenblikken, „weet u waar ik zoo verschrikkelijk bang voor ben? Dat ik, als ik beter word, toch misschien den ouden weg weer op zal gaan.”

„Je moet je *laten dragen*, kind; dan kan je nooit afdwalen,” zei moeder, gedachtig aan Dorus' laatste woorden. „Denk maar veel aan dien herder met zijn schaap.”

En Clasine *dacht* er veel aan, en haar moeder ook; en aan al het andere, wat de oude man had gesproken. En op het volgende Paaschfeest — want ze herstelde werkelijk na eenige maanden — zaten ze naast elkander in de kerk.

Den ouden Dorus ontliep zij nu niet meer. Maar haar vroegere vriendinnen ontliepen *haar* wèl. Die Clasine was zoo saai geworden, vonden ze, dat ze niet eens meer met hen naar de kermis wou en naar al die andere zoogenaamde pleziertjes.

Maar ons meisje zelf had zich nooit tevoren zoo gelukkig en vroolijk gevoeld als nu, nu het oude bij haar voorbij was gegaan, en alles nieuw was geworden. Wel deed dat oude zich, tot haar groote droefheid, nog dikwijls gelden, maar in 's Heeren kracht bleef zij toch bij haar goede keus. En toen ze weer jarig was, kon ze, evenals de oude Dorus zeggen: „Nu ben ik geen zeventien, maar één jaar oud; want eerst zoolang is het, dat ik in waarheid ben gaan leven.”
